

Dokument nr. 15:14

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 220

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 4. mars 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Omleggingene i Aetat har ført til at mange får forsinket utbetaling av attføringsytelser. Det kan dreie seg om utbetaling både for januar og februar, til sammen mange kroner utestående. Aetat kan ikke svare på når pengene kommer. Det er skandaløs behandling av mennesker i en vanskelig livssituasjon. De kan ikke betale sine regninger, som resulterer i at de får problemer med kreditorer og rettslig inkasso.

Hva gjør statsråden for å rydde opp i dette rotet og de akutte utbetalingsproblemene til personer under yrkesrettet utdanning?»

Svar:

Spørsmålet er hva som gjøres for å rydde opp i de akutte betalingsproblemene personer under yrkesrettet attføring har fått som følge av forsinkelser i utbetalingene av ytelser under yrkesrettet attføring i januar og februar.

Innføring av nytt regelverk for attføring har skapt problemer og mange brukere har med rette klaget på en utilfredsstillende situasjon. Jeg er lei for ulempene som er blitt påført personer under attføring, som attpå til kan være i en vanskelig livssituasjon. Denne situasjonen er ikke i tråd med de standarder som verken Aetat eller departementet ønsker.

Problemene skyldes dels at man forbindelse med innføring av 14-dagers etterskuddsvis utbetalinger fikk forskyvninger i utbetalingene, noe som førte til at en del brukere fikk likviditetsproblemer i forbindelse med den første utbetalingen. Dels skyldes problemene forsinkelser hos Aetat som følge av innføring av nytt regelverk og omlegging til nytt datasystem.

På bakgrunn av alvorlige signaler fra brukerne

har Arbeids- og administrasjonsdepartementet sørget for 15 mill. kr til Aetat i ekstra styrking. Dette skal bidra til å fjerne flaskehalser i publikumsbetjeningen og gi etaten anledning til økt bruk av blant annet ekstrahjelp.

Det har vært rettet sterk kritikk mot informasjonen til mottakere av ytelser under attføring etter omleggingen. Departementet har derfor bedt Aetat om å intensivere sitt arbeid med informasjon, især omkring meldekortsystemet. Bl.a. vil det på nytt bli sendt brev til alle mottakere av attføringsytelser, med informasjon om utfylling og innsending av meldekort.

Ut over dette har Aetat umiddelbart iverksatt flere tiltak som vil komme brukerne til gunst:

- Attføringsstønadene vil heretter bli utbetalt som månedlige utbetalinger, som utbetales etter første meldekortmottak etter hvert månedsskifte.
- Det etableres en telefonsentral ved Aetat Service-senter i Mo, som skal besvare henvendelser fra brukerne om meldekortene.
- Kontrollen av meldekortene er midlertidig forenklet, slik at flere kort vil bli behandlet på kortere tid.
- Det skal gis ekstra opplæring i nytt regelverk for ansatte i Aetat.

På noe lengre sikt vil Aetat vurdere utformingen av meldekortene, med sikte på forenkling. Det arbeides også med innføring av elektronisk melding for personer under yrkesrettet attføring, slik som for arbeidssøkere med dagpenger.

Avslutningsvis vil jeg nevne at reglene for attføringspenger og attføringsstønad skal gjennomgå i lys av de erfaringer Aetat nå gjør.

Spørsmål nr. 221

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 1. mars 2002 av sosialminister **Ingjerd Schou**

Spørsmål:

«I St.meld. nr. 28 for 1999-2000 Omsorg 2000 varsla Bondevik I regjeringa forslag om heimel i sosialtenestelova til ei forskrift som skulle sikra styrkja kvalitet og utvida tilsyn med omsorgstenestene.

Kor står denne saka i dag?»

Grunngjeving:

Regjeringa Stoltenberg frårådde forskrift i sosialtenestelova, alternativt vart tilrådd ei friviljug ordning i kommunane. Stortingets sosialkomité var ikkje samd i det. Ved handsaming av Ot.prp. nr. 68 for 2000-2001 bad sosialkomiteen i Innst. O. nr. 99 for 2000-2001, avgitt 22. mai 2001, om at det snarast mogleg vart utarbeidd ei forskrift. Forslaget frå "Omsorg 2000" gjeld eit område der det hastar med å sikra ein betre kvalitet. Det er viktig både for omsorgstregande, pårørande, tilsette innan omsorgssektoren og for kommunane å vita meir eksakt kva kvalitetskrav ein skal forhalda seg til. Sidan det no er meir enn to år sidan dette spørsmålet vart lagt fram for Stortinget, finn eg grunn for å etterlysa ei oppfølging.

Svar:

Ny § 4-6 i sosialtenestelova, som heimler forskrift om krav til tenestene i lovas kapittel 4, vil tre i kraft 1. januar 2003. Eg tar sikte på å fastsette ei forskrift om kvalitet i dei nemnde tenestene så snart lova har trådt i kraft.

Kontroll med at kommunane sikrar grunnleggjande krav til tenestene er og viktig for å heve kvalitetsnivået i omsorgssektoren. Frå 1. januar 2003 vil derfor Statens helsetilsyn få utvida sitt ansvar til og å omfatte overordna tilsyn med tenester etter sosialtenestelova. Dette gir eit gjennomgåande system for å sikre kvaliteten i kommunane sine pleie- og omsorgstenester.

Eg er opptatt av at vi får betre kvalitet i tenestene til omsorgstregande. Eg tar derfor sikte på å legge fram ei melding for Stortinget våren 2003 der eg vil gå gjennom dei mange små og store skritt for å skape ei betre teneste og foreslå ei omlegging av dei statlege virkemidlane på områder som gjer det enklare for kommunane å yte god kvalitet.

Spørsmål nr. 222

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant **Karl-Anton Swensen**

Besvart 1. mars 2002 av samferdselsminister **Torild Skogsholm**

Spørsmål:

«Mange næringslivsaktører i distriktene opplever at mange av basistjenestene i samfunnet forsvinner eller ikke tilfredsstiller de krav som normalt stilles i de sentrale strøk. F.eks. er Telenor sitt ADSL-tilbud ikke tilgjengelig i mange lokalsamfunn, m.a. i Bolga. Flere næringsdrivende er avhengig av å ha en ADSL-løsning.

Hvordan ser statsråden på dette problemet, og hva vil bli gjort for å gi de næringsaktørene som er avhengig av ADSL en slik løsning?»

Svar:

Det er laget en plan for bredbåndsutbyggingen, som også inkluderer for eksempel ADSL, som det spesielt er vist til i spørsmålet. Denne bredbåndsplanen følger Regjeringen opp. Planen var basert på at markedet i hovedsak skulle sørge for utbyggingen, i

tillegg til at myndighetene skulle stimulere konkurransen og offentlig etterspørsel etter bredbåndstjenester og tilknytninger. I tillegg skulle det vurderes hvordan man kunne sikre utbygging i områder der det ikke er kommersielt lønnsomt å bygge ut. Per i dag er det ikke bevilget særskilte midler for bredbåndsutbygging i områder der utbyggerne ikke finner det lønnsomt å bygge. Det finnes imidlertid enkelte tilskuddsordninger, f.eks. HØYKOM, som bidrar til at kommuner i samarbeid med næringslivet kan få frem bredbånd også i mindre sentrale strøk.

Ulike undersøkelser og rapporter som ble utarbeidet i fjor, bl.a. Samferdselsdepartementets rapport *Fremføringsveier for telenett*, viste at bredbåndsutbyggingen var kommet lengst i sentrale strøk. Jeg iverksatte derfor i fjor høst en utredning for å komme frem til mulige tiltak eller støtteordninger for å forse-re bredbåndsutbyggingen i hele landet. Denne utredningen er nå inne i slutfasen.

Samtidig tror jeg det er mye som kan gjøres i de enkelte kommuner og regioner uten direkte støtte eller bevilgninger. Vi har sett mange eksempler på områder i mindre sentrale deler av landet som har lyktes i få et godt bredbåndstilbud til kommunen, næringslivet og innbyggerne. Jeg mener at kommunene har en meget viktig rolle i bredbåndsutbyggingen, og det er viktig at de er seg bevisst den aktive rollen de kan spille. Samferdselsdepartementet arbeider derfor for tiden med veiledningsmateriale rettet mot kommunene. Dette vil særlig dreie seg om kommunenes rolle i *tilretteleggingen* av fremføringsveier for bredbånd; for eksempel grøfter, tunneler og kanaler. En bedre koordinering og nytenkning i forhold til planlegging på dette området kan bidra til å forsere bredbåndsutbyggingen i alle deler av landet.

Veiledningen vil i tillegg fokusere på kommunenes rolle som *etterspørre* ved å benytte eksempler fra foregangskommunene og -regioner, som tidlig har sett hvilken nytte de kan ha av bredbånd, og tatt i bruk relativt enkle virkemidler, som samordning på

tvers av kommunegrenser og definering av felles behov og løsninger. Dette kan gi seg utslag i samarbeid over kommunegrenser eller i allianse med næringslivet i kommunen, regionen eller fylkeskommunen. På denne måten kan for eksempel flere kommuner sammen danne en større etterspørselsenheter, og få et bredbåndstilbud til gode priser.

Når det gjelder ADSL, vil jeg på generelt grunnlag si at ett av telemyndighetens mest prioriterte områder har vært å stimulere til økt konkurranse i aksessnettet, gjennom å pålegge Telenor å tilby hele eller deler av kapasiteten i aksesslinjen til konkurrenter som derved overtar abonnementsforholdet til kundene for sine tjenester. Dette vil kunne føre til flere tilbydere av ulike DSL-teknologier til stadig lavere priser flere steder i landet enn vi ser i dag.

For ordens skyld vil jeg gjøre oppmerksom på at Telenor i henhold til sin konsesjon er forpliktet til å levere leide linjer opp til 2 Mbit/s til bedrifter over hele landet.

Spørsmål nr. 223

Innlevert 25. februar 2002 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 5. mars 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å fjerne ordningen med boplikt for prester?»

Begrunnelse:

Den norske kirken har en ordning med boplikt for prester. Prester er vel omtrent den eneste yrkesgruppe som tvinges til å bo i en bestemt bolig. Slik jeg oppfatter dette har ordningen eksistert lenge, men mange av prestene som bor i tjenestebolig ønsker ordningen fjernet. Ønske om å kunne bo i egen eiet bolig, forhold omkring avgang forårsaket av sykdom, forhold som oppstår i forbindelse med skilsmisse samt usikkerhet knyttet til overgang til pensjonisttilværelse er noen av de forhold som blir berørt av ordningen med boplikt. Boplikt betyr at prester gjennom et langt yrkesliv må leve i usikkerhet knyttet til noe så viktig og fundamentalt som eget bosted. Det er god grunn til å stille spørsmål om et slikt inngrep i privatlivet bør aksepteres i dagens samfunn.

Jeg har forstått det slik at Sverige utviser en praksis der ordningen med boplikt faktisk er opphevet, med det resultatet at nærmere 70 pst. av prestene bor i eget hus. Etter det jeg også forstår har Sverige en prestedekning i utkantstrøk som er langt bedre enn det vi finner i Norge, selv om den ordningen med bo-

plikt som vi har visstnok skal være begrunnet med nettopp et ønske om å sikre prester til utkantstrøk.

Staten bruker også mange penger på vedlikehold - samtidig som budsjettene mange steder ikke dekker de reelle vedlikeholdsbehovene. Boligene blir ofte en kasteball mellom kommuner og kirke, og resultatet blir svært ofte slik at standarden på boligene blir dårlig. Etter min mening er det mange forhold som taler for at ordningen bør avskaffes. Jeg utelukker at dette bør vente til man ser sluttresultatet fra den politiske behandling i etterkant av at Bakkevig-utvalget leverer sin innstilling om å skille stat og kirke. Saken om fjerning av - eller kraftig liberalisert praksis knyttet til - boplikten, er etter mitt skjønn for viktig til at den kan skyves ut i det uvisse tidsmessig. Saken dreier seg om personalpolitikk og den kanskje mest personlige del som tenkes kan i en personalpolitikk: boforholdene til landets prester.

Svar:

De fleste prestestillinger i Den norske kirke er tillagt tjenestebolig med boplikt. Ordningen med tjenestebolig for prester har lang tradisjon. Den er begrunnet både i folks behov for å ha lett tilgang til presten og i "etatsmessige hensyn", dvs. muligheten for forflytning og rekruttering, særlig til utkantstrøk. I

tillegg kommer at boligen ofte brukes som et arbeidsredskap i menigheten, og for menigheten oppleves det gjerne som berikende at presten er en del av lokalmiljøet.

Prest som ikke ønsker å bo i presteboligen, kan søke om fritak for boplikten. Fritak blir gitt når det foreligger særlige grunner (f.eks. helsemessige forhold eller at presten nærmer seg pensjonsalder). Når en prest av andre grunner ønsker fritak for boplikten, vil det ofte være avgjørende om man kan finne fram til en midlertidig bruk av boligen, slik at man har trygghet for at det vil være bolig til disposisjon ved neste skifte av prest. Med det vern leietakere har - og bør ha - mot oppsigelse av en leieavtale, er det ikke uten videre enkelt å leie ut boligen midlertidig. Å la boligen stå ubrukt er ikke noe godt alternativ.

Søknader om fritak for boplikt vil måtte avgjøres etter en konkret vurdering av både de tjenstlige hen-

syn og de personlige forholdene som gjør seg gjeldende i det enkelte tilfellet. Prestens ønske skal tillegges stor vekt, men boplikten bør ikke praktisere så liberalt at ordningen med tjenesteboliger gradvis utvikles uten at konsekvensene er klarlagt og akseptert både i presteskapet og i kirken for øvrig.

Spørsmålet om boplikt var oppe som sak på Den norske kirkes presteforenings siste generalforsamling i september 2000. Om lag to tredjedeler av forsamlingen stemte da for å beholde boplikten. Når presteskapet aksepterer plikten, er nok årsaken at man ser at det vil være vanskelig å beholde et tilbud om bolig uten at det også er plikt til å bo i boligen. Dette er en vurdering som jeg er enig i.

På denne bakgrunn ser jeg det ikke som naturlig nå å ta initiativ til å oppheve ordningen med boplikt for prester.

Spørsmål nr. 224

Innlevert 25. februar 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 4. mars 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Bondevik II regjeringens vedtak om å fjerne støtten til de kommunale næringsfondene har ført til at mange kommuner i Finnmark ikke kan gi støtte til nyetablerere i samme grad som tidligere. Dette fører igjen til at arbeidsplasser i distriktene går tapt. Gründere, og kanskje spesielt kvinner med gode forretningsideer, gir opp.

Hva vil statsråden gjøre for at kommunene igjen skal bli i stand til å yte midler til etablererne?»

Begrunnelse:

Staten har gjennom offentlige virkemidler ytt bistand til det lokale næringsliv. Dette har skjedd ved at SND (Statens nærings- og distriktsutviklingsfond) har ytt midler til kommunenes næringsfond som igjen har hjulpet etablerere med å komme i gang med sine prosjekter. Bondevik II regjeringens vedtak om å svekke denne næringsstøtten i statsbudsjettet for 2002 gir seg nå utslag i Distrikts-Norge. Blant annet opplyser Utviklingsutvalget i Kvalsund at kommunen tidligere har fått opptil 800 000 kr årlig fra staten til det kommunale næringsfondet. Andre kommuner i distriktene melder om det samme. Opp gjennom årene har mange småbedrifter hentet sin støtte i etableringsfasen fra kommunens næringsfond, en støtte som igjen har ført til at eierne har kunnet få midler fra andre instanser. Nå er mange i distriktene fratatt denne mulighet.

Uteblivelsen av disse statlige midlene til kommunene fører til at entusiastiske etablerere ikke kommer i gang med sine forretningsideer, blir skuffet, og i verste fall, flytter fra distriktene og inn til mer sentrale strøk. Spesielt i den nordlige landsdelen er kommunene avhengig av at initiativrike folk med gode ideer får en startpakke, og får prøvd sine ferdigheter. Undersøkelser har vist at i flere kommuner er det et flertall av kvinner som er søkere til denne støtten, og som er ivrigst for å få bedriften til å bli lønnsom. For etablererne er også det kommunale tilskuddet en tiliterklæring fra lokalsamfunnet om at noen tror på dem og deres ideer.

Svar:

I tilleggsproposisjonen til St.prp. nr. 1 for 2001-2002 foreslo Regjeringen et budsjett uten påfylling av bevilgningen på kap. 550 post 61 Kommunale næringsfond.

Samarbeidsregjeringen legger stor vekt på å bedre rammevilkårene for næringslivet. De endringene som er foreslått i forbindelse med flypassasjeravgift, utbytteskatt, fradragordning for FoU samt økte samferdselsoverføringer vil alle bidra til bedre rammevilkår. Lokal næringsvirksomhet vil også nyte godt av bedre rammevilkår. Næringsutvikling i kommunene er viktig for å kunne opprettholde grunnlaget for bosetting og bidra til levedyktige lokalsamfunn i hele landet. Det er nå opp til kommunene å prioritere næ-

ringsutvikling innenfor egne generelle rammer. Regjeringen vil imidlertid i løpet av 2002 vurdere ordningen med kommunale næringsfond.

Samarbeidsregjeringen har potensielle nyskapere som en hovedmålgruppe for de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene. Økt verdiskaping gjennom videreføring og utvikling av nye produkter er sentrale mål. Høy nyskapingstakt og mange nyetableringer er særlig viktig i denne sammenheng. Det er spesielt viktig å fokusere på utvikling av entreprenørskap blant ungdom og at virkemidlene når grupper med et utnyttet potensial.

Regjeringen ønsker at SND skal bidra til høyere verdiskaping gjennom å spisse sin innsats mot økt innovasjonsevne og høyere kompetanse i næringslivet i distriktene. Virkemidlene skal konsentreres mer mot idé-, utviklings- og kommersialiseringsfasene av bedriftenes liv (jf. Sem-erklæringen). Dette forutsetter målrettet samarbeid mellom forsknings- og utdanningsmiljøer, næringsliv, finansinstitusjoner og offentlige myndigheter.

Kommunal- og regionaldepartementet har to virkemidler som håndteres av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene, som er rettet mot etablerere.

Kap. 551 post 55 Etablererstipend (115 mill. kr i 2002)

Etablererstipendet er en ordning for bedriftsetablerere i alle deler av landet, men med særlig vekt på

etablerere i det distriktpolitiske virkeområdet. Målet med ordningen er å stimulere til økt etableringsvirksomhet, for å skape lønnsomme arbeidsplasser. Etablererstipendet er et virkemiddel som støtter etablerere i den helt tidlige fasen i etableringsprosessen.

Det regionale partnerskapet i fylkene kan gjennom *Regionale utviklingsprogram* (RUP) legge føringer på hvilke målgrupper og formål SND skal prioritere ved tildeling av etablererstipend i for eksempel en fylkeskommune som Finnmark.

Kap. 2425 post 50 Bedrifts- og næringsutvikling i distriktene (773,5 mill. kr i 2002)

Midlene skal fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i distriktene. Dette skal skje ved å stimulere til nyetableringer, til videreutvikling og omstilling av eksisterende bedrifter, og til kompetanseheving og produktutvikling i bedrifter.

Til orientering har praktisering av fordeling av midler fra kap. 550 post 61 Kommunale næringsfond vært lagt opp slik at fylkeskommunene har fordelt disse midlene innenfor en fylkeskommunal ramme og anmodet Kommunal- og regionaldepartementet om utbetaling til de rundt 200 kommunene som har fått slike midler.

Spørsmål nr. 225

Innlevert 25. februar 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 5. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«"Temporary International Presence in Hebron" (TIPH) har som oppgave å observere og rapportere, og bidra til økt sikkerhet for de palestinske innbyggerne i byen. Rapportene fra TIPH blir diskutert bilateralt mellom palestinske og israelske sikkerhetsstyrker, eller innen møter i Joint Hebron Committee.

Mener Regjeringen at det ville være en fordel om disse rapportene kunne offentliggjøres, og er det aktuelt for Regjeringen å be om at rapportene fra TIPH blir offentliggjort?»

Begrunnelse:

FN-resolusjon 904 tok til orde for opprettelsen av et midlertidig internasjonalt nærvær etter at 29 palestinere ble drept i en moské 25. februar 1994. Forhandlinger mellom PLO og Israel førte til at en avtale

om å be Italia, Danmark og Norge om å bidra med støttepersonell og observatører for et midlertidig observatørnærvær i Hebron. Mandatet skulle være å bidra til å fremme stabilitet og gjenopprette det normale livet i byen Hebron. En endelig avtale om TIPH ble undertegnet i 1997 og anmodet Norge, Italia, Danmark, Sverige, Sveits og Tyrkia om å bidra med personell, med Norge som koordinator.

Mandatet som er resultat av forhandlinger mellom Israel og PLO fra 1995 og 1997, innebærer blant annet at TIPH skal med sitt nærvær øke følelsen av trygghet for de palestinske innbyggerne i Hebron, og bidra til å fremme den stabilitet som er nødvendig for økonomisk utvikling og vekst i området.

TIPH produserer en rekke ulike rapporter. Noen rapporter går til komiteer hvor palestinere, israelere og TIPH er representert. Andre rapporter, blant annet

en ukentlig oppsummering av TIPHs rapportering, går til regjeringene som deltar. Ingen av rapportene gjøres offentlig, og TIPH kommenterer heller ikke offentlig spesifikke hendelser som er nevnt i rapportene.

Svar:

Den fremste målsettingen til "Temporary International Presence in Hebron" (TIPH), er å observere og assistere i gjennomføringen av inngåtte avtaler om Hebron. Det viktigste bidraget det internasjonale nærværet kan yte til denne prosessen er å øke de palestinske innbyggernes følelse av sikkerhet. Men TIPH er ingen beskyttelsesstyrke ettersom sendelaget ikke har noen maktmidler eller andre sanksjonsmuligheter overfor partene. Rapporter om situasjonen i Hebron, som sendes til representanter for partene både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, er derfor et av TIPHs viktigste virkemidler i forsøkene på å fremme større forståelse og dialog mellom partene.

Det er de to partene som har bedt TIPH om å være i Hebron og som har fastsatt TIPHs mandat. Mandatet ble senest forlenget 1. februar for seks nye måneder, etter anmodning fra den israelske regjeringen og Den palestinske frigjøringsorganisasjonen (PLO) på vegne av de palestinske selvstyremyndighetene. Jeg tolker partenes henstillinger som et klart uttrykk for at både israelere og palestinere mener at TIPH har en positiv innvirkning på situasjonen i Hebron.

Som nevnt er det partene som setter rammene for TIPHs virksomhet. Den avtalen som partene har inngått slår uttrykkelig fast at TIPHs rapporter ikke skal være offentlige ("not for public use"). Årsakene til det er at de skal tjene som et verktøy i partenes bestrebelser på å normalisere livet i Hebron, som det heter i avtaleteksten.

Norge har som koordinerende nasjon tatt opp flere spørsmål knyttet til TIPHs virksomhet med partene. Blant disse er spørsmål om offentliggjøring av rapporter, noe som det foreløpig ikke har vært mulig å oppnå enighet om. Hensynet til offentlighet må vike for partenes egen vurdering av hvordan TIPH best kan fylle sin rolle. Det er derfor ikke nå aktuelt å be partene om at rapportene fra TIPH blir offentliggjort.

TIPHs praksis på dette området er for øvrig i samsvar med praksis for andre sendelag. For eksempel er de rapportene som skrives av de om lag 20 sendelagene som arbeider under Organisasjonen for samarbeid i Europa (OSSE) heller ikke offentlige.

Under norsk koordinering er de seks deltakerlandene for tiden i gang med en evaluering med sikte på å finne frem til tiltak som kan gjøre TIPH bedre i stand til å oppfylle sitt mandat. I neste uke avholdes det et ekspertgruppemøte i Wien, og prosessen avsluttes under et hovedstadsmøte i København i slutten av april. Blant de spørsmål som er til vurdering er TIPHs synlighet i media og forhold til offentligheten generelt.

Spørsmål nr. 226

Innlevert 26. februar 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 6. mars 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Et forslag til EU-direktiv kan gjøre det urimelig vanskelig å gjennomføre jakt mange steder i Norge.

Hva er Regjeringens holdning til dette direktivet, hvordan vil Regjeringen søke å påvirke utformingen av det endelige direktivet slik at norske interesser ivaretas, og på hvilken måte vil man søke støtte hos andre nordiske land for våre synspunkter?»

Begrunnelse:

Et forslag til direktiv fra EU om behandling av vilt kan innebære at felt vilt umiddelbart skal legges i kjøleanlegg og at dyrekroppen deretter skal behandles i godkjent slakteri. En spesialutdannet person skal avgjøre om viltet kan brukes som menneskeføde.

Slike bestemmelser om behandling av vilt er svært byråkratiske og lite tilpasset jaktforholdene i

Norge og Norden for øvrig. En slik kontroll forutsetter at jakt foregår i områder nær vei eller i innmark. Forslaget legger også opp til en urimelig byråkratisk behandling i forhold til jaktvirksomhet og kontroll av vilt.

For Norge vil et slikt direktiv kunne få store negative konsekvenser. Det felles årlig vilt i Norge med en førstehandsverdi på opptil én mrd. kr. Jaktforholdene og de terreng det jaktes i er imidlertid helt forskjellig fra land i Mellom-Europa. Dersom direktivet skulle bli gjennomført slik det nå foreligger vil det bety at en stor andel av jaktvirksomheten i Norge kan bli verdiløs fordi man ikke får godkjent viltet for salg.

Svar:

Det regelverk det vises til i spørsmålet knytter seg til et forslag til en ny EU-forordning på hygieneom-

rådet for animalske næringsmidler. I dag finnes en mengde forskrifter som regulerer produksjon og håndtering av animalske næringsmidler, og de nye hygienebestemmelsene er ledd i en forenklingsprosess hva gjelder regelverket på dette området. Regelverket som nå er under utarbeidelse bygger på en sammenslåing av totalt 17 direktiver, og skal være gjeldende for produksjon, håndtering og frambud av animalske produkter gjennom alle ledd i produksjonskjeden (fra jord til bord). Det nye regelverket må i sin helhet sees på som en forbedring av et komplekst eksisterende regelverk på området.

Tidspunkt for implementering av det nye regelverket forventes i løpet av 2003/2004. Det nye regelverket legger til grunn en vurdering av risiko som et vesentlig kontrollprinsipp, og synliggjør den enkelte aktørs ansvar hva gjelder produksjon av trygge matvarer. Dette er i tråd med anerkjente internasjonale prinsipper og holdninger. Norske myndigheter imøteser og har store forventninger til det nye regelverket, og er av den oppfatning at det i sin helhet forbedrer og styrker eksisterende regelverk.

I den delen av regelverket som omhandler "kjøtt av viltlevende vilt" er det i EU-kommisjonens forslag til nye hygienebestemmelser, foreslått enkelte endringer fra Rådet og Europaparlamentet. Det skal understrekes at denne saken fortsatt er i prosess mellom Rådet og Parlamentet. Dette innebærer at bestemmelsene er under utvikling, og det kan følgelig ikke utelukkes at flere endringer kan fremkomme før hygienebestemmelsene blir vedtatt.

I endringsforslaget fra kommisjonen som omhandler vilt, introduseres et nytt begrep: "*første besiktigelse*".

En første besiktigelse av viltet skal foretas umiddelbart etter felling, og den skal utføres av person med særskilt kompetanse, kalt "ekspert". Målsettingen med besiktigelsen er å avdekke unormale forhold ved viltet, og gjennom besiktigelse av slaktet vurdere om kjøttet anses helsemessig trygt å framby. Eksperten som foretar den første besiktigelsen, skal ha tilstrekkelig kjennskap til sykdomsforandringer hos vilt samt hygiene (herunder kunnskap om anatomi, adferd hos vilt, slaktetekniske forhold samt gjeldende regelverk). Særskilt opplæring/kursing vil bli tilbudt jegere som ønsker å opparbeide seg en slik ekspertstatus. Omfang og praktisk gjennomføring av en slik ekspertopplæring er imidlertid ikke definert. Struktur for opplæring av norske jegere er allerede på plass gjennom kravet om jegerprøve, og en videreutvikling av denne opplæringen kan derfor være aktuelt. I en overgangsfase vil det måtte vurderes å gjennomføre påbygningskurs/tilleggskurs hvor den enkelte jegers erfaring og generelle kompetanse tas i betraktning. Det er grunn til å tro at en erfaren norsk storviltjeger allerede langt på vei vil inneha en slik kompetanse.

Målsettingen med gjennomføring av en såkalt

første besiktigelse er som nevnt, gjennom besiktigelse av slaktet å vurdere om kjøttet anses helsemessig trygt å framby. Dersom det ikke avdekkes unormale funn på slakteskrotten, og det ikke er observert avvikende adferd hos dyret før felling, går forslaget til nye hygienebestemmelser slik det nå foreligger ut på at slaktet avhengig av frambudsomfang og form håndteres som følger:

Viltkjøtt for eksport

For viltkjøtt til eksport er det i forslaget stilt krav om utstedelse av en attest som dokumenterer dato og tidspunkt for felling. En slik attest kan kun utstedes av medlem av jaktlag med særskilt kompetanse (såkalt ekspertstatus). Kjøttet skal deretter sammen med organmateriale transporteres til et godkjent viltbehandlingsanlegg¹, alternativt til en viltoppsamlingsentral². Det stilles visse tekniske krav til slike enheter, og kjøttet vil her bli underlagt veterinærkontroll.

Bortsett fra kravet om første besiktigelse av vilt foretatt av ekspertpersonell, er kravene som er foreslått gjeldende i nye hygienebestemmelser tilnærmet tilsvarende nåværende krav for håndtering og kontroll av viltkjøtt for eksport.

Viltkjøtt for innenlands omsetning

Kjøtt som skal benyttes av jeger i egen privat husholdning, er ikke underlagt ytterligere krav til håndtering og kontroll, annet enn ekspertens første besiktigelse. Dersom slaktet også skal kunne omsettes på detaljstnivå (herunder restaurant og butikk) uten ytterligere bearbeiding, åpnes det i forslaget til nye hygienebestemmelser for utarbeidelse av egne nasjonale bestemmelser. Ved utvikling av regelverk for nasjonal detaljistomsetning vil nasjonale viltkjøttforskrifter antagelig legges til grunn. Det er ikke klarlagt hvilke prosedyrer som skal gjelde for fastsettelse av slike forskrifter. Det vil imidlertid ved utarbeidelse av nytt regelverk måtte tas stilling til om kravene skal endres som følge av hygienebestemmelsenes krav om særskilt kompetanse hos jegere med ekspertstatus.

Dersom viltkjøtt for nasjonalt frambud skal bearbeides før videre distribusjon (stykning, kverning, produksjon av kjøttprodukt), vil denne type aktivitet måtte finne sted i anlegg som er godkjent for slik aktivitet.

På bakgrunn av ovennevnte redegjørelse av innholdet i EUs forslag til nye hygienebestemmelser gjeldende for både eksport og nasjonal omsetning av

1. Viltoppsamlingsentral - enhet registrert og tillatt benyttet til mellomlagring av viltlevende vilt før videre transport til viltbehandlingsanlegg.
2. Viltoppsamlingsentral - enhet registrert og tillatt benyttet til mellomlagring av viltlevende vilt før videre transport til viltbehandlingsanlegg.

viltkjøtt, kan vi ikke se at hygienebestemmelsene slik de foreligger per i dag, vil få negative konsekvenser for norsk jakttradisjon hva gjelder krav til felling, håndtering og frambud av viltkjøtt. Slik vi ser det forvalter norske jegere en betydelig natur- og matressurs, og sluttproduktet ender på norske forbrukeres middagsbord. Jeg ser det derfor som rimelig og i tråd med en videre kvalitetsutvikling at det stilles større krav til særskilt kompetanse hos jegeren, da denne på samme måte som andre næringsmiddelaktører, må stilles ansvarlig for kvaliteten på det produktet han/hun leverer. En forutsetning for å kunne foreta en vurdering av kvaliteten på et produkt, er kompetanse, og et generelt kompetansekrav oppleves følgelig som både nødvendig og positivt.

Videre arbeid med forordningen

Krav knyttet til felling, håndtering og frambud av viltkjøtt som nevnt er gjenstand for debatt i EU, noe som gjenspeiler de ulike medlemslands tradisjon hva gjelder jakt av vilt. Hygienebestemmelsene på det animalske området er for tiden under pågående revisjon og utvikling i Europaparlamentet og Rådet. I tilknytning til denne prosessen holder vi løpende kontakt med våre nordiske naboland, som har tilsvarende interesser og tradisjoner som oss hva gjelder stor- og småviltjakt. Vi følger ellers aktivt regelverksutformingsprosessen i EU, og følger opp med innspill overfor våre naboland. I dette tilfellet følges saken også opp direkte gjennom kontakter i Europaparlamentet.

Spørsmål nr. 227

Innlevert 27. februar 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 6. mars 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Hvorfor kjøper ikke staten skogeiendommen Brekke/Lillemørk (gnr. 96, bnr. 1), som er avsatt til naturreservat, nå når den er til salgs?»

Begrunnelse:

Norske Skog gjennomfører for tiden et storstilt salg av sine skogeiendommer i Norge. For Saugbruksskogene beliggende blant annet i Østfold, er det inngått kjøpekontrakt med Skogeierforeningens eide selskap VIFOR AS.

I Halden omfatter salget skogeiendommen Brekke/Lillemørk, gnr. 96, bnr. 1, med et totalareal på 8 540 dekar. En stor del av dette området er naturreservat som staten må innløse før eller senere.

Svar:

Landbruksmyndighetenes rolle (dvs. kommunen, fylkeslandbruksstyret, Statens landbruksforvaltning og Landbruksdepartementet) i saker som gjelder Norske Skogs salg av skogeiendommer er som konsesjonsmyndighet i henhold til konsesjonsloven av 31. mai 1974 nr. 19. Dette innebærer at landbruksmyndighetene bl.a. skal vurdere ervervet av disse eiendommene i forhold til konsesjonslovens formål. Et slikt formål er å legge til rette for eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet.

De samfunnsmessige hensyn knyttet til eiendommen vil etter dette bli vurdert ved konsesjonsbehandlingen. Dersom en ved konsesjonsvurderingen kommer til at den inngåtte avtale ikke i tilstrekkelig grad tar hensyn til disse hensyn, vil dette kunne resultere i avslag på konsesjonssøknaden.

Spørsmål nr. 228

Innlevert 27. februar 2002 av stortingsrepresentant **Bent Høie**

Besvart 11. mars 2002 av helseminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

«Kan de regionale helseforetakene inngå avtaler med offentlig godkjente private sykehus, slik at det frie sykehusvalget for pasientene i regionen også omfatter disse, uten at pasienten trenger å bli henvist fra sykehus som eies av regionen?»

Begrunnelse:

Jeg har fått opplyst at regionale helseforetak som har henvendt seg til departementet med spørsmål om de kan la det frie sykehusvalget omfatte offentlig godkjente private sykehus, har fått opplyst at pasientene må henvises fra offentlige sykehus. I den forbindelse er det vist til brev av 8. januar 2002 "ISF-refusjon til privatpraktiserende avtalespesialister". I Sem-erklæringen sier regjeringspartiene "la det frie sykehusvalget omfatte alle godkjente sykehus, også private".

Svar:

Stortinget har vedtatt at de regionale helseforetakene fra 2002 også skal få ISF-refusjon for kjøp av dagkirurgisk behandling hos privatpraktiserende avtalespesialister utenfor offentlig godkjente sykehus fra 2002. Etter at ISF ble innført i 1997 har tre nye institusjoner fått godkjenning som offentlig sykehus. Dette gjelder Spesialistklinikken i Buskerud, Medi3 i Møre og Romsdal og Ringvollklinikken i Østfold. Fra 2002 vil de regionale helseforetakene også få ISF-refusjon for kjøp av behandling hos disse sykehusene i likhet med for eksempel Røde Kors klinikk og Volvat Medisinske Senter. Oppgjøret for behandlingen foregår mellom de regionale helseforetakene og den enkelte private aktør både i de tilfellene der behandlingen skjer hos privatpraktiserende avtalespesialister og på private sykehus. Den statlige ISF-refusjonen blir i sin helhet utbetalt til det regionale helseforetaket. Den enkelte private aktør må på forhånd inngå en avtale med det regionale helseforetaket eller

et helseforetak om pris. I de fleste tilfeller vil de private aktørene få betalt mer for behandlingen de utfører enn det som dekkes gjennom ISF-refusjonen fra staten til det regionale helseforetaket.

Henvisning via det regionale helseforetaket eller et helseforetak vil støtte opp om det helhetlige ansvaret det regionale helseforetaket har og plasserer ansvaret for å koordinere tilgjengelige økonomiske ressurser på prioriterte pasientgrupper samme sted. Jeg mener dette vil bidra til å øke pasientbehandlingen på områder hvor det i dag er uakseptabel lang ventetid. Det er viktig å understreke at denne henvisningsplikten ikke innebærer at pasienten faktisk må ha vært innom et offentlig sykehus først. For eksempel kan pasienten først ha blitt utredet hos en privat spesialist for så å få time på et privat sykehus etter at henvisning til behandling er formidlet fra den private avtalespesialisten via et helseforetak. Jeg legger til grunn at aktørene legger opp til praktiske løsninger som sikrer at i de tilfellene private aktører har kortere ventetider enn offentlige sykehus skal dette komme pasienten til gode.

Etter utvidelsen av ISF-ordningen ligger det nå bedre til rette for å bruke private aktører der disse kan bidra til å oppfylle de helsepolitiske mål. Formålet med denne utvidelsen av ISF-ordningen er å utnytte den samlede kapasiteten bedre og gi de regionale helseforetakene en større valgmulighet i forhold til hvor behandlingen skjer. Dette vil etter min vurdering bidra til økt behandling på områder der det i dag er uakseptabel lang ventetid.

Det er opp til det enkelte regionale helseforetak å utforme innholdet i sine samarbeidsavtaler med private aktører. Forutsatt at det regionale helseforetaket finner at hensynet til prioritering av pasienter og kostnadskontroll er ivaretatt, står det regionale helseforetaket fritt til å inngå samarbeidsavtaler som gir mulighet for direkte henvisning fra primærhelsetjenesten til et privat sykehus eller privatpraktiserende avtalespesialist for utredning eller behandling.

Spørsmål nr. 229

Innlevert 27. februar 2002 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 8. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i Aftenposten den 24. februar 2002 fremkom det at arbeidet med å forbedre skolehelsetjenesten er viktig for Regjeringen.

Kan statsråden redegjøre for Regjeringens arbeid på dette området?»

Begrunnelse:

Over flere år har helsetjenesten for ungdom i skolen vært nedprioritert samtidig som stadig flere ungdommer sliter med mange og komplekse problemer. Daglig hører vi om ungdom som sliter med rusproblemer, spiseforstyrrelser, stress, mobbing og andre problemer som er svært ødeleggende for deres livskvalitet og fremtidige muligheter. Spørsmålsstilleren mener at en kraftig styrking av helsetilbudet i skolen, og etablering av et generelt helsetilbud for ungdom vil kunne bidra til å hjelpe ungdom med mange av de plager de sliter med. I tillegg vil et godt og stabilt helsetilbud for ungdom være et viktig tiltak for å forebygge mye av den negative utviklingen vi ser.

Svar:

I Samarbeidsregjeringens politiske grunnlag går det frem at Regjeringen vil bygge ut helsestasjons- og skolehelsetjenesten til også å omfatte elever i videregående skole. Sosialkomiteen tar også dette opp i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002 og uttaler "at det er nødvendig og ønskelig å iverksette tiltak for å sikre en utbygging av skolehelsetjenesten i videregående skole".

Skolehelsetjenesten reguleres av lov om helsetjenester i kommunene, og av forskrift om helsetjenester i skoler. Forskriften har sitt virkeområde overfor barn og ungdom i skolealder som følger undervisning i skoler som omfattes av opplæringsloven. Forskriften for helsestasjonsvirksomheten gjelder først og fremst for å fremme spe- og småbarns psykiske, fysiske og sosiale helse, men kan utvides til å omfatte helsefremmende og forebyggende tiltak for andre grupper. Regjeringen ønsker å styrke ungdomshelsestasjonen, og har derfor satt igang arbeid med en ny

felles forskrift for helsestasjons- og skolehelsetjenesten hvor det helsefremmende og forebyggende arbeidet for barn og unge løftes frem.

Det vil i forskriftsforslaget bli konkretisert viktige oppgaver som ungdomshelsestasjonene skal tilby, som for eksempel målrettede helseundersøkelser, helsesamtaler individuelt eller i grupper, og foreldreveiledning. Betydningen av det tverrfaglige og tverrsektorielle arbeidet for å styrke det psykososiale arbeidet for barn og unge vil også bli fremhevet. Helsestasjon for ungdom kan ses som en utvidet del av skolehelsetjenesten for å møte individrettede behov, mens skolehelsetjenesten kan styrke det helsefremmende arbeidet for trivsel og gode miljømessige forhold. Denne forskriftsfastsettelsen vil være et viktig signal til kommunene om oppprioritering av denne tjenesten. Utkast til forskrift skal ut på høring våren 2002.

I Opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006 er det øremerket midler til helsestasjons- og skolehelsetjenesten med 800 årsverk i planperioden. I tillegg skal 260 flere årsverk benyttes til å styrke støttekontaktilbudet og kultur- og fritidstiltak i kommunene. Styrkingen vil gi unge et bedre tilbud for å forebygge rusmisbruk, vold, mobbing, stress og andre psykiske plager. Det skal foreligge en politisk vedtatt plan for det psykiske helsearbeidet i kommunene. Planen skal også omhandle psykososiale tiltak for barn og unge. Kommunene skal her ha vurdert og omtalt målet om at 20 pst. av tilskuddene skal gå til barn og unge. Mange kommuner har oppdatert sin plan, enten som separat plan eller som del av de ordinære planene. En del kommuner har imidlertid ufullstendige planer.

I henhold til Opptrappingsplanen skal kommunene melde tilbake om aktivitetene. Det må framgå av tilbakemeldingen at planlagt aktivitet for 2001 sammenliknet med aktiviteten for 2000 utgjør en økning av aktiviteten svarende til økningen i tilskuddet. Den foreløpige tilbakemeldingen viser at 13 pst. av tilskuddene går til barn og unge. Det er derfor ønskelig med sterkere fokusering på innsatsen for barn og unge hvor utbygging av helsestasjon- og skolehelsetjenesten står sentralt.

Spørsmål nr. 230

Innlevert 28. februar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 11. mars 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Unge funksjonshemmedes valgfrihet i forhold til utdanning innskrenkes. Målet i politikken for funksjonshemmede er full likestilling. Det innebærer frihet til å velge utdanning på lik linje med alle andre. Unge funksjonshemmede melder at arbeidskontorene nekter dem å velge studier som strekker seg over mer enn fire år. Aetat sentralt opplyser at en slik 4-års begrensning ikke eksisterer. Andre nektes relevante utenlandsstudier.

Bør ikke unge funksjonshemmede studenter ha samme valgfrihet som andre?»

Svar:

Yrkeshemmede arbeidssøkere kan få godkjent utdanning/skolegang som attføringsløp og således få utgifter til livsopphold, skolepenger og skolemateriell dekket over folketrygden. I utgangspunktet setter regelverket ingen begrensninger verken med hensyn til hvilken type utdanning som kan bli godkjent som attføringsløp, varighet på utdanning eller utdanningssted. Det er heller ingen krav om at utdanningen skal ha karakter av tilleggsutdanning eller påbygging ut fra tidligere arbeidserfaring eller lignende.

Forutsetningen for å få godkjent utdanning/skolegang som attføringstiltak er imidlertid at utdanningen/skolegangen vurderes nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid, jf. folketrygdloven § 11-6. Dette har sammenheng med at formidling til ordinært arbeid kan være første valget også for funksjonshemmede, og at lengden på attføringen eller tiltaket bør relateres til hva som er nødvendig for å kunne ta nytt arbeid. Den skjønnsmessige vurderingen av hva som er nødvendig og hensiktsmessig skal Aetat lokalt foreta i lys av en arbeidsmarkedsfaglig vurdering av den enkelte arbeidssøkers muligheter til å beholde og skaffe arbeid. Innenfor rammen av hva som anses som nødvendig og hensiktsmessig, legges det stor vekt på at yrkeshemmede selv skal styre sitt eget attføringsløp, herunder utdannings- og yrkesvalg. I enkelte tilfeller vil det imidlertid kunne være ulike oppfatninger mellom brukerens egne ønsker og hva Aetat vurderer som realistisk og nødvendig med hen-

syn til å komme i arbeid.

Hovedregelen for å få ytelser etter kapittel 11 (attføringspenger) er at medlemmet oppholder seg i Norge, jf. folketrygdloven § 11-3. Under betingelse av at utdanningen ikke kan gjennomføres i Norge, gis også mulighet til å ta utdanning i utlandet. Det er ingen endringer i regelverket på dette punktet. Jeg må imidlertid få peke på at det rent faktisk nokså sjelden forekommer at attføringstiltak i utlandet er et aktuelt og hensiktsmessig tiltak.

Yrkeshemmede arbeidssøkere som ønsker å få utdanning godkjent som attføringsløp, står ikke helt fritt til selv å velge utdanning og utdanningslengde. Kravet i loven om at utdanningen skal være nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid, begrenser arbeidssøkerens frie valg. Jeg ser imidlertid ikke folketrygdens krav om at attføringen skal være nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid som uheldige kriterier selv om de gir begrensninger for arbeidssøkerens egne ønsker. Jeg vurderer derimot kravene som viktige kriterier som sikrer at offentlige attføringstiltak rettes mot de som faktisk trenger dette for å komme i arbeid. Jeg vil gjerne presisere at begrensningene gjelder utdanning finansiert over folketrygden og at funksjonshemmede selvfølgelig har mulighet til å velge helt fritt når det gjelder egenfinansiert utdanning. Regelverket gir også mulighet til å inngå avtale om delfinansiering av utdanning, f.eks. at arbeidssøkeren egenfinansierer den (de) siste delen(e), som ikke vurderes som nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid.

Jeg gjør også oppmerksom på at den som mottar et vedtak om attføring han er misfornøyd med kan påklage vedtaket til Aetat fylke. Om Aetat fylke opprettholder vedtaket kan det ankes til Trygderetten.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg er svært opptatt av at funksjonshemmede som er motivert for å komme i arbeid, skal få en mulighet til å prøve seg. Jeg har derfor i tildelingsbrevet til Aetat for år 2002 signalisert at Aetat skal strekke seg langt for å bidra til at yrkeshemmede og uførepensjonister får en mulighet til å prøve et attføringsopplegg.

Spørsmål nr. 231

Innlevert 28. februar 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 13. mars 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hvor mange bedrifter i Norge vil oppleve skattelette ved å fjerne utbyttebeskatningen om man tar utgangspunkt i skatteåret 2001, hvor mye av dette er relatert til bedrifter i Hedmark, og er det videre mulig å si noe om den geografiske fordelingen av fordelene ved å fjerne utbyttebeskatningen?»

Begrunnelse:

I valgkampen og i Sem-erklæringen fremgår det at lettelse i utbyttebeskatningen skal kunne kompensere for bortfall bl.a. av støtte gjennom jordbruksavtalen og SND. Det er grunn til å se på den geografiske fordelingen av en slik skattelette. For mange fremstår dette som en bevegelse av økonomiske ressurser fra det offentlige til det private og fra distrikt til by. Reduksjonen av støtten via SND kan dessuten for de virksomheter som ikke har startet ikke kompenseres ved en slik skattelette. De har jo ikke resultat og utbytte å vise til. Det er grunn til å frykte utviklingen for næring og landbruk, spesielt i innlandet (Hedmark og Oppland) når ordninger via SND bygges ned.

Svar:

Den ekstra utbytteskatten som ble vedtatt innført av Stortinget fra og med 5. september 2000, og som ble opphevet fra og med 2002 etter forslag fra Regjeringen, gjaldt kun forskuddspliktige skattytere som mottok samlet utbytte utover 10 000 kr. På svært usikkert grunnlag anslo Finansdepartementet at utviklingen av den ekstra utbytteskatten ville innebære en samlet skattelette på om lag 1,5 mrd. kr påløpt i 2002, jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 for 2001-2002. Avviklingen av utbytteskatten innebærer ikke noen direkte skattelette for bedrifter i Norge, ettersom ekstraskatten på utbytte ikke gjaldt utbytte utbetalt til etterskuddspliktige skattytere.

En ekstraskatt på utbytte innebærer imidlertid at

kapitalinntekter opptjent i bedriftene beskattes hardere enn andre kapitalinntekter. Dette fører til at aksjekapital blir en dyrere finansieringskilde for virksomheten enn gjeldsfinansiering. I den grad virksomhetene er avhengige av ny norskeiet aksjekapital for å finansiere investeringer, kan skatt på utbytte bidra til at lønnsomme investeringer ikke blir gjennomført. Avviklingen av den ekstra utbytteskatten kan derfor ha bidratt til økt tilgang på kapital, særlig til mindre og nyetablerte bedrifter. Det skyldes at disse bedriftene ofte er avhengig av ny aksjekapital for å finansiere investeringer, som følge av restriksjoner på lånemarkedet og manglende tilgang til internasjonale kapitalmarkeder.

I hvor stor grad avviklingen av utbytteskatten har kommet norske bedrifter, herunder bedrifter i Hedmark, til gode gjennom økt tilgang på kapital fra norske kapitaleiere eller skattelette til eierne er vanskelig å tallfeste. For det første kjenner ikke departementet til om disse bedriftene er gjenstand for restriksjoner på kapitalmarkedene slik at utbytteskatten kan ha hatt en negativ effekt på investeringene. For det andre vet vi ikke i hvilken grad bedriftene har unngått utbytteskatten ved å utsette ev. utbytteutbetalinger i 2001 i påvente av at den midlertidige utbytteskatten skulle avvikles. Dette siste skyldes bl.a. at tall for 2001 ikke er tilgjengelige ennå. Finansdepartementet har derfor heller ikke oversikt over hvordan skatteletten ved avviklingen av ekstraskatten på utbytte for personlige skattytere vil fordele seg geografisk.

I Selvangivelsesstatistikken er det en oversikt over *utbetalt* aksjeutbytte til personer i 2000 fordelt på fylke. Disse tallene vil imidlertid være lite opplysende for å vurdere den geografiske fordelingen av utbytteskatten i 2001. Det skyldes at innføringen av ekstraskatten på utbytte trolig medførte reduserte utbetalinger av utbytte i 2001 og at vi ikke kjenner til om reduksjonen i utbyttebetalingene var større i noen fylker enn i andre.

Spørsmål nr. 232

Innlevert 28. februar 2002 av stortingsrepresentant **Lena Jensen**

Besvart 7. mars 2002 av utdannings- og forskningsminister **Kristin Clemet**

Spørsmål:

«VG skrev 23. og 25. februar om en kvinnelig student, som ikke får støtte fra Lånekassen. Hun mangler generell studiekompetanse pga. sykdommen dyskalkuli, men er tatt opp som student ved et universitet i England som anser henne for kvalifisert for en studieplass. Utdannings- og forskningsdepartementet har varslet at de vil åpne for dispensasjoner ved slike tilfeller i universitets- og høgskoleloven i vår.

Vil statsråden sørge for at Lånekassen i mellomtiden ikke er til hinder for studiestart for henne og tilsvarende tilfeller til høsten?»

Svar:

Det kreves i dag generell studiekompetanse ved opptak til de fleste høyere utdanninger i Norge. I Lånekassens regelverk settes de samme krav om generell studiekompetanse ved støtte til høyere utdanning i utlandet. Det gjøres unntak fra kravet når det heller ikke i Norge blir stilt krav om generell studiekompetanse innenfor tilsvarende fagområde.

Dersom det innføres en hjemmel for å gjøre unntak på individuelt grunnlag i universitets- og høgskoleloven, vil det gjøres også for studenter som søker opptak ved utdanning i utlandet. Nye regler vil tidligst kunne gjelde fra opptaket 2003 og for søkere i Lånekassen fra høsten 2003.

Spørsmål nr. 233

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant **Odd Roger Enoksen**

Besvart 8. mars 2002 av kultur- og kirkeminister **Valgerd Svarstad Haugland**

Spørsmål:

«Som forvalter av kirkens eiendommer er det Opplysningsvesenets fond som forestår salg av prestegårdsgrunn. Stortinget har vedtatt at salg av prestegårder skal skje på forretningsmessige vilkår etter retningslinjer gitt av Stortinget.

På hvilken måte er Opplysningsvesenets fond, som en statlig stiftelse, forpliktet i forhold til myndighetenes målsettinger om å stimulere til levedyktige driftsenheter i landbruket?»

Begrunnelse:

Som det framgår av St.meld. nr. 14 for 2000-2001 forvalter Opplysningsvesenets fond 209 landbrukseiendommer, hvorav 81 er sjølstendige forpaktingsbruk, mens 128 bruk leies bort som tilleggsjord til andre. Som forvaltere foretar Opplysningsvesenets fond en vurdering av forpaktingsbrukene med sikte på salg. Salg av jordleiebruk vurderes i det enkelte tilfelle der disse ikke lenger tjener som prestebosted og det ellers ligger til rette for salg. I henhold til Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 222 for 1984-85 har forpaktere forkjøpsrett på eller like økonomiske vilkår ved salg av prestegårdsgrunn. I en aktuell sak i Gran kommune, er Opplysningsvesenets fond i gang med

å avhende Brandbu prestegård. Saken reiser en rekke prinsipielle spørsmål både i forhold til salgsprosessen og valg av kjøper. Opplysningsvesenets fond har, etter en meget lukket salgsprosess, solgt gården til en privatperson som skal drive hesteoppdrett. Gran kommune er tilbudt å kjøpe 25 dekar landbruksareal for makeskifte. I henhold til retningslinjer gitt av Stortinget skal fondet selge til markedspris, eller den pris som konsesjonsmyndighetene godkjenner ved konsesjonspliktig salg. I den aktuelle saken har naboer som leier prestegårdsjorda lagt inn bud på gården. Deres bud ligger over den salgssummen som er framkommet gjennom media. Fylkesmannens landbruksavdeling i Oppland har bekreftet at naboenes forslag til deling og arrondering vil være i samsvar med de målsettinger og betingelser som landbruksmyndighetene vil stille. Ut fra kravet til forretningsmessig forvaltning er det overraskende at Opplysningsvesenets fond her velger å selge til en lavere pris enn det andre interessenter la inn bud på. Hensynet til å selge gården som en enhet kan heller ikke ha vært et argument for hvilket bud fondet har akseptert. Saken reiser et prinsipielt viktig spørsmål om Opplysningsvesenets fond sitt ansvar, som forvalter på vegne av staten, for å bevirke til å oppfylle myndighetenes målsettinger for landbrukspolitikken.

Svar:

Med bakgrunn i en konkret sak om salg av eiendom tilhørende Opplysningsvesenets fond (Brandbu prestegård), stilles det spørsmål om på hvilken måte Opplysningsvesenets fond er forpliktet i forhold til myndighetenes målsettinger om å stimulere til levedyktige driftsenheter i landbruket.

Spørsmålet er rettet til arbeids- og administrasjonsministeren. Da spørsmålet gjelder forvaltningen av Opplysningsvesenets fond, som hører inn under Kultur- og kirkedepartementets ansvarsområde, tillater jeg meg å svare på spørsmålet.

Spørsmålet er stilt på bakgrunn av den refererte saken om salg av Brandbu prestegård. Jeg er ikke kjent med enkelthetene i denne saken, da forvaltningen av Opplysningsvesenets fond fra 1. januar 2001 ble lagt til et særskilt forvaltningsorgan med eget styre som treffer avgjørelser om bl.a. salg av fondets eiendommer. Slike avgjørelser treffes på grunnlag av de overordnede prinsipper og retningslinjer som er fastsatt, jf. bl.a. Innst. S. nr. 187 for 2000-2001 og St.meld. nr. 14 for 2000-2001 der prinsipper og retningslinjer for bl.a. eiendomsforvaltningen er omtalt.

Til det generelle spørsmålet som er stilt, må jeg derfor vise til det som er anført i St.meld. nr. 14 om salg av eiendommer. Det framgår her bl.a. at det ved salg av forpaktingsbruk skal foretas av en vurdering av hvor mye av eiendommen som skal være med i salget, for slik å sikre forpaktningsbruket et økonomisk forsvarlig driftsgrunnlag. Den naturlige forståelsen av dette er at landbruksfaglige hensyn og målsettinger skal ivaretas ved salg av eiendommer tilhørende Opplysningsvesenets fond.

Hvorvidt det refererte salget av Brandbu prestegård er i strid med de prinsipper og retningslinjer som gjelder for salg av fondets eiendommer, har jeg som nevnt ikke grunnlag for å vurdere. Jeg kan imidlertid opplyse at departementet, på bakgrunn av spørsmål i spørretimen i Stortinget 20. februar 2002 fra stortingsrepresentant Berit Brørby (spørsmål nr. 4) har tilskrevet Opplysningsvesenets fond og bedt om en nærmere orientering om salget av Brandbu prestegård. Det er naturlig at det i denne orienteringen også inngår en redegjørelse om de forhold ved denne saken som angår landbruksfaglige hensyn, noe jeg vil påse skjer.

Spørsmål nr. 234

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant Carsten Dybevig

Besvart 8. mars 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Østfold tolldistrikt er pålagt å spare 3,4 mill. kr. Tolldirektoratet har sagt opp avtalene om kveldsturnus fra og med 1. juli, samtidig som de ennå ikke har fremforhandlet nye arbeidstidsavtaler. I enkelte medier fremkommer nå ideen om at norskegrensen skal være åpen og uten kontroll slik at smuglere fritt kan passere grensen, særlig på kvelds- og nattetid.

Hva vil finansministeren gjøre for at norske myndigheter fortsatt skal ha nødvendige og uforutsette grensekontroller ved bl.a. Svinesund og Ørje?»

Svar:

Toll- og avgiftsetatens budsjetttramme for 2002 er stram, men grensen kan ikke sies å være åpen og uten kontroll. Ved sentrale grensestasjoner som Svinesund, er det døgntkontinuerlig bemanning for å håndtere vareflyten. Etatens kontrollarbeid underlegges imidlertid en risikovurdering. På tidspunkt og over veistrekninger hvor trusselbildet og trafikken tilsier at behovet er størst, er det hyppigst kontroller.

Når det gjelder den spesifikke budsjettsituasjonen ved Østfold tolldistrikt har Toll- og avgiftsdirektoratet uttalt at toll- og avgiftsdirektøren vil gjøre en sam-

let vurdering av budsjettsituasjonen ved alle tolldistriktene, og deretter vurdere om det er rom for å styrke budsjettene til enkelte av distriktene i 2002. Utfallet av toll- og avgiftsdirektørens vurdering forventes å være klar i løpet av mars.

Generelt gjør stramme budsjetttrammer at man må stille strengere krav til organisering av virksomheten, til arbeidsmetodene og til riktig ressursbruk. Finansdepartementet har derfor anmodet Toll- og avgiftsdirektoratet om å foreta en gjennomgang av organiseringen av distriktsforvaltningen med tanke på en mer effektiv bruk av ressurser og behandling av toll- og avgiftspliktige. Regjeringen tar sikte på å omtale saken overfor Stortinget i statsbudsjettet for 2003.

Avslutningsvis vil jeg nevne at de rekordstore beslagene i 2001 av brennevin, kokain, ecstasy, dopingmidler og valuta viser at toll- og avgiftsetaten gjør en viktig jobb i sin grensekontroll. Økte beslagsmengder kan ha sammenheng med økt trafikk av personer, varer og transportmidler over grensene, men kan også skyldes at toll- og avgiftsetatens kontrollarbeid er blitt mer effektivt gjennom den økte satsingen på systematiske risikoanalyser, målrettede objektutvelgelser og internasjonalt samarbeid. Kontrollvirksomheten vil fortsette etter disse linjer.

Spørsmål nr. 235

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 14. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«I media har det fremkommet at Spania har reist krav om EU-borgeres rettigheter til å kjøpe eierrettigheter i norske fiskebåter. Dette vil medføre en opphevelse av deltakerloven, som er en viktig bærebjelke i norsk fiskeriforvaltning.

Kan utenriksministeren si klart fra om at Norge i forhandlingene med EU ikke vil tilby endringer i eller opphevelse av deltakerloven, som sikre norsk eierskap til den norsk fiskeflåten?»

Svar:

Etter lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst kan ervervstillatelse bare gis til den som er norsk statsborger eller likestilt med norsk statsborger i henhold til fiskerigrenseloven³. Likestilt med norsk statsborger er personer som er bosatt i Norge eller aksjeselskaper og andre selskaper med begrenset ansvar, når selskapets hovedkontor og sty-

³. Lov av 17. juni 1966 nr. 19 om Norges fiskerigrense og om forbud mot at utlendinger driver fiske mv. innenfor fiskerigrensen § 2 første og annet ledd.

rets sete er i Norge og styrets flertall - herunder styrelederen - består av norske statsborgere som er bosatt i Norge og har bodd her i de to siste år. I tillegg må norske statsborgere eie aksje- eller andeler svarende til minst 6/10 av selskapets kapital og utøve stemmerett i selskapet med minst 6/10 av stemmene. Dette innebærer at spanske så vel som andre utenlandske fiskere kan eie inntil 40 pst. av et norsk fiskefartøy.

Det er ikke et særnorsk fenomen å stille spesielle krav i forbindelse med eierskap eller drift av fiskefartøy. Flere land i EU har i likhet med Norge også regler som setter begrensninger mht. utenlandsk eierskap i fiskeflåten, adgang til å fiske, eller krav om spesiell tilknytning. Det skulle således ikke være noen grunn til at man fra norsk side skulle endre deltakerloven og fiskerigrenseloven slik at fiskere fra EU gis anledning å kunne eie norske fiskefartøy i større grad enn etter dagens bestemmelser.

Norske myndigheter har ikke mottatt noen anmodning - hverken fra Spania eller andre - om å endre gjeldende lov og retningslinjer, og har heller ikke til hensikt å foreslå slike endringer.

Spørsmål nr. 236

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 11. mars 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mange frivillige organisasjoner oppnevner styrever til stiftelser. Det har blitt reist spørsmål overfor fylkesmennene om tolkninger av statuttene til disse, bl.a. bestemmelser om aldersgrense. Det er vanskelig å få en uttalelse fra fylkesmennene om man er forpliktet til å følge statuttene.

Hvordan er regelverket å forstå i forhold til oppnevnerorganenes plikt til å følge, eller rett til å avvike statuttene med hjemmel i praksis til vedkommende stiftelse som organisasjonene oppnevner styret til?»

Begrunnelse:

Flere stiftelser forvalter store beløp, og i mange tilfeller er avkastningen fra stiftelsene av avgjørende betydning for mange frivillige organisasjoner. I de siste årene har mange frivillige organisasjoner, særlig

avholdsbevegelsene tapt medlemmer og blitt forgubbet. Man har i mange tilfeller bare eldre personer tilbake som medlemmer i organisasjonen. Dette har medført at mange organisasjoner har oppnevnt personer som er eldre enn den aldersgrense som er gitt i vedkommende stiftelses statutter.

Dette har ført til konflikter mellom grupper i eller mellom ulike organisasjoner om disse oppnevningene. Noen har vist at tidligere "praksis" av oppnevninger av for gamle personer til styrene åpner for at det er skapt en ny rettsstilstand - som gir hjemmel for å avvike statuttene. Dette selv om bestemmelsene i disse er klare, og det ikke har skjedd en omdannelse i forhold til stiftelseslovens omdannelsesregler. Dette har blitt bestridt av andre, og man har derfor endt opp med uoverensstemmelser om rett tolkning.

I forbindelse med uoverensstemmelsen om tolk-

ningen av stiftelsesloven og statuttene, har mange forespurt fylkesmannen om hva rett tolkning er. I flere tilfeller har fylkesmennene svar at man ikke kan gi en bindende tolkning av regelverket, og det er heller ikke blitt gitt allmenne råd eller veiledning av hvordan regelverket generelt er å forstå. Det bør kunne gis allmenne råd og veiledning, jf. forvaltningslovens bestemmelser, uten at man eksplisitt gir en bindende tolkning. Man kan dermed medvirke til å avdempes uoverensstemmelser og hjelpe oppnevnerorganene i forståelsen av regelverket.

Svar:

Det er vanskelig å gi noe generelt svar på spørsmålet om praksis kan gi adgang til å fravike bestemmelser i en stiftelses statutter eller vedtekter med krav til hvem som kan oppnevnes som styremedlemmer. Det klare utgangspunktet er at vedtektene skal

følges. Men det kan ikke utelukkes at det i enkelte tilfeller kan foreligge en så lang og fast praksis at den i dag kan anses å gi rettslig grunnlag for å oppnevne styremedlemmer som ikke oppfyller enkeltbestemmelser i vedtektene. Jeg vil imidlertid anta at dette vil være tilfellet bare helt unntaksvis. Oppretterens forutsetninger og den vekt man må anta at han eller hun eventuelt har lagt på vedtektsbestemmelsen, vil jeg anta at vil være et viktig hensyn i vurderingen.

Som det fremgår har vi her å gjøre med juridiske vurderinger som kan være usikre. Når det gjelder fylkesmennene, går deres funksjon som tilsynsmyndighet etter stiftelsesloven og deres veiledningsplikt etter forvaltningsloven neppe så langt at de uavhengig av en konkret tilsynssak har plikt til å foreta juridiske utredninger om stiftelsesrettslige spørsmål. Avklaring av rettsspørsmål som er omtvistet, hører til syvende og sist under domstolene.

Spørsmål nr. 237

Innlevert 5. mars 2002 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 13. mars 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ein stadig aukande del av kvinner som søker til krisesentra er utanlandske kvinner gifte med norske menn. NRK Sogn og Fjordane opplyser i "Vestlandsrevyen" 4. mars 2002 at svensk UDI er gitt høve til innsyn i strafferegisteret, og dermed har høve til å åtvare kvinnene mot å inngå ekteskap med vedkommande mann.

Vil justisministeren vurdere å gi norsk UDI same rett?»

Grunngjeving:

Ein stadig aukande del av kvinnene som søker krisesentra er utanlandske kvinner gifte med norske menn. Krisesentra opplyser òg at fleire av desse kjem frå same mann, det vil sei at same mann hentar seg stadig nye ektefeller frå utlandet. Eit krisesenter i Nord-Noreg kan opplyse at dei kjenner til eit tilfelle der same mann har henta seg kone nummer 7.

I nokre tilfelle veit UDI at vedkommande mann har utøvd vald mot tidlegare ektefelle, men ein har i dag ikkje høve til å åtvare kvinna mot ekteskap. "Vestlandsrevyen" opplyser i ein reportasje 4. mars 2002 at svensk UDI no er gitt høve til innsyn i strafferegisteret, og òg høve til å opplyse kvinnene om aktuelle forhold. Slik vil kvinna kunne vurdere ekteskapstilbodet i lys av informasjon om tidlegare mishandlingar og valdsepisoder som vedkommande mann er ansvarleg for.

Svar:

Det er en prioritert oppgave for politiet å forebygge voldskriminalitet. Alle tiltak som foreslås for å bidra til å redusere vold bør derfor vurderes. Dette gjelder ikke minst den vold som finner sted i hjemmet.

Vi er kjent med at andelen kvinner som oppsøker krisesentre i økende grad er av utenlandsk opprinnelse. Dette gjelder kvinner som er utsatt for vold av familiemedlemmer av både utenlandsk og norsk opprinnelse.

Det er viktig at det ikke iverksettes tiltak som bryter med grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper. Det er også vesentlig at tiltakene ikke kun gir en falsk trygghet, og således får ingen eller kun en begrenset virkning i forhold til det som er hensikten - nemlig forhindre voldskriminalitet.

I utgangspunktet har politiet taushetsplikt når det gjelder opplysninger om en persons straffbare forhold, jf. straffeprosessloven § 61 a. Det vil derfor bare være adgang til å varsle dersom et av unntakene fra taushetsplikten kommer til anvendelse. Taushetsplikten skal likevel ikke være til hinder for at opplysningene brukes "for å forebygge lovovertridelser". Dette følger blant annet av politiloven.

Det er lagt til grunn at tre vilkår må være oppfylt før politiet kan varsle andre om private forhold. For det første må det foreligge objektive holdepunkter som gir rimelig grunn til å frykte at en lovovertrivelse kan eller vil bli begått. For det andre må varselet

være egnet til å oppnå hensikten; nemlig å forebygge kriminalitet. For det tredje vil det ikke kunne varsles dersom dette vil være et uforholdsmessig inngrep overfor den varselet gjelder.

Etter foranstående vil politiet allerede i dag kunne utlevere opplysninger om en persons tidligere straffereaksjoner etter en konkret vurdering. Dette forutsetter imidlertid at politiet har kunnskap om saken, eventuelt at politiet får en forespørsel fra utlendingsmyndigheten om aktuell person.

Jeg er kjent med at UDI nylig har gått ut i media med forslag om en slik ordning som representanten Røys refererer til.

Justisdepartementet ønsker nå i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet å undersøke nærmere hvordan den svenske ordningen er lovfestet og hvordan den fungerer rent praktisk. Det er av interesse å vite hvor mange slike saker det dreier seg om og hvilke resultater det har gitt. Etter dette vil det være aktuelt å komme tilbake til saken.

Spørsmål nr. 238

Innlevert 6. mars 2002 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker

Besvart 14. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«11. desember 2001 sendte kanalen Metropol programmet "Globalt": Om Nord-Koreas barn, der to journalister reiste rundt med skjult kamera, der det var ulovlig å filme. Det gikk fram av sendingen at matforsyninger gitt av bl.a. USA og Røde Kors havnet i militærleire og ble solgt på svartebørs. Det dyrkes opium der inntekten går til å ruste opp militæret. Det ble også fortalt om umenneskelige handlinger i overfylte fengsler. Dette dreier seg om et lukket land der barn lider.

Hva vil utenriksministeren foreta seg?»

Vedlegg til spørsmål:

Opprinnelig melding

Fra: nina hordvik [mailto:ninahordvik@yahoo.no]

Sendt: 12. desember 2001 01:02

Til: christopher.stensaker@stortinget.no

Emne: Nord-Koreas barn

Heisann...

Jeg håper at du vil ta deg tid til å lese dette!

Jeg synes dette er et viktig tema som snart burde tas opp, og som alt for lenge er blitt oversett.

På forhånd takk.

Nord-Koreas barn

11.12.2001

11. desember 2001 så jeg et program på kanalen Metropol: "Globalt": Nord-Koreas barn, hvor to journalister reiste rundt i Nord-Korea med skjult kamera. Det var ulovlig å filme, verden skulle ikke få vite hvordan omstendighetene er. Det var også forbudt å prate med barna som gikk gatelangs og samlet forurenset vann i kopper, som de skulle drikke av. Barna var tydelig preget av sult og underernæring. De var kortvokst og håret var begynt å lysne.

Humanitær hjelp

Nord-Korea har mottatt enorme mengder forsyninger med blant annet mais fra USA og Røde Kors. Denne maten fikk vi se bli servert i militære leirer, ellers var det de som var lojale mot partiet som fikk. Resten ble solgt på svartebørsen til de få nordkoreanerne som hadde penger til å kjøpe seg mat. Vi fikk se barn gå der i fra med tomme poser.

Herberger

En tid var det så mange foreldreløse og sultende barn som gikk gatelangs, at myndighetene måtte gjøre noe. Det kom da herberger til barna. Dette er langt i fra noe barnehjem, det er et sted hvor barn etterlates for å dø. Det er et sted hvor de nektes tilgang til mat og medisiner, og en etter en sulter i hjel, mens andre dør av sykdom. En historie forteller om et barn som ble sett da det falt ut fra tredje etasje i herberget.

Jordbruk

I Nord-Korea er det nok jord til at landet kan forsyne seg selv. En tidligere bonde fortalte sin historie. Han fikk beskjed av myndighetene, at den beste jorda hans skulle brukes til å dyrke planter som produserte opium. Noe han mente gjaldt ca. 75-80 pst. av Nord-Koreas tidligere jordbruk. Og som han sa, så gjør man som man får beskjed om fra myndighetene. Pengene en tjente på dette gikk til myndighetene, og for å ruste opp det militære.

Forståelig nok forsøker flere nordkoreanere hver dag å flykte over elven som skiller Nord-Korea og Kina. Dette er et strengt bevoktet område, og grensevaktene er beordret til å skyte for å drepe.

Fengslene

De fortalte om familiefengsler hvor menn, kvinner og barn satt sammen. Fengslene kunne være så

store at de rommet 50 000 fanger. Ikke alle visste engang hvorfor de var der. Grunnen til at hele familier var fengslet, mente en var at dette var mer effektivt. For å hindre demonstrasjoner og lignende, ble ikke bare mannen tatt til fange, men også hans kone og barn. Og ja, ... dette var effektivt, hvem tør vel demonstrere da? For å si det slik: Det har ikke vært én eneste demonstrasjon i Nord-Korea på over 50 år!

En tidligere fengselsvokter forteller sin historie

Fangene ble behandlet som dyr. Behandlet man dem som mennesker, ble dem straffet. Dersom fanger forsøkte å rømme, var vokterne beordret til å skyte for å drepe. Dersom de drepte en rømling ventet det belønning. Dette førte til at fangevokterne beordret fangene til å klatre på gjerdene så vokterne fikk sin belønning.

Kvinner ble voldtatt og slått. Dersom de ble gravid, var dette deres problem. Da ble de sendt til en egen del av leiren, hvor mennesker ble torturert og drept. Det var historier derfra som var for forferdelig til at de kunne gjenfortelles. Den tidligere fangevokteren fortalte om en død kvinne han hadde sett. Hun var drept for ikke lenge siden, kinnene hennes var ut-hult, det krelte med makk i magen hennes, og før de drepte henne, hadde de presset en spade opp i vagina på henne. Han var vitne til barn som ble steinet til døde. Ikke av fangevokterne selv, men av andre barn som ble tvunget til å steine sine medfanger i hjel. Han kunne se huden prelle av barna og blodet som rant. De hadde kramper og ristet i tre minutter før de "endelig" var døde. Da stod de med stein til knærne. En av barna som hadde vært med på dette, sa at det til slutt ble en vane.

Mine meninger og tanker

Dette er bare noen av historiene, og her sitter jeg med en masse inntrykk av denne verden vi lever i. Hvorfor er det ingen som reagerer? Millioner av mennesker slaktes av sine egne medborgere. Hvem har ansvar for disse handlingene, og blir de straffet for det?

Nei, ... for det er ikke et angrep på et annet land, det er som en ensrettet borgerkrig, hvor ene parten ikke har noe de skulle sagt.

Da det den 11. september 2001, var terrorhandlinger mot USAs Twin Towers, reagerte hele verden med avsky. Det var snakk om ca. 6 000 mennesker som var blitt drept, og hele verden fant sammen ut at her måtte noe straks gjøres. Jeg ønsker for alt i verden ikke å bagatellisere denne forferdelige handlingen, men her er det snakk om millioner av mennesker, og ingen reagerer!?! Da synes jeg at noe er galt. Skal det være slik at hvor det er diktatur skal lederne av landet få... .

=== message truncated ===

Begrunnelse:

I disse tider med etterdønninger etter 11. september og konflikten i Midtøsten som er ute av kontroll, er det lett å glemme at det foregår ufattelige overgrep i mange land mot landets egne innbyggere. Dette går særlig ut over forsvarsløse barn, og det begås uhyggelige drap på uskyldige der tusenvis blir drept. Nødhjelp når ikke frem til de som hjelpen var ment for, og forskjellen mellom fattig og rik øker på grunn av dette. På grunn av at dette er lukkede samfunn, er det ikke mulig å kontrollere at hjelpen når frem til de som trenger den.

De land som yter nødhjelp stiller ingen krav til å kontrollere at hjelpen når frem, at innbyggerne behandles humanitært, at det gis innsyn i fengsler, herberger for barn osv. Hvorfor er det ingen som reagerer? Når millioner av mennesker slaktes av sine egne medborgere, er det ingen som stilles til ansvar og straffes for handlingen som begås. Det er makten som rår på en umenneskelig måte.

Giverland av nødhjelp toer sine hender, og sier vi kan ingenting gjøre og er fornøyd med det. De har jo sendt hjelp, og mottakeren er fornøyd, men ikke de som hjelpen var beregnet for! Det bør brukes sanksjoner og krav på innsyn i at hjelpen når frem til de som hjelpen var beregnet for.

Hva er det som får en hel verden med Amnesty International i spissen til å rope høyt om overgrep når de ser et fotografi med noen fanger på Cuba, men ser bort fra de umenneskelige lidelsene hundretusenvis av fanger påføres i egne land, dag etter dag, år etter år, uten lov og dom?

I Rwanda sitter det 120 000 fanger som har sittet i åtte år uten lov og dom. I det fengselet jeg besøkte nylig, satt det 8 071 fanger i et fengsel bygget for 700. Det var ti fanger i hver seng, med fire senger i høyden og seksti centimeter mellom sengene. Ingen lys, der de sov på skift og fikk ett måltid med velling pr. dag. Ute var det stort sett ståplass med ca. seks personer pr. kvadratmeter. De som ble sendt på tvangsarbeid var heldige. Dette er fanger som står under FN-domstolen! Burhøns og husdyr har det bra i forhold.

Norge bør reagere, ikke bare skaffe seg avlat ved å sende penger.

Verden er litt større enn Afghanistan og Midtøsten!

Svar:

Nord-Korea er ledet av et av verdens mest undertrykkende regimer som systematisk tilsidesetter befolkningens helt grunnleggende behov og rettigheter. Det er ingen tvil om at regimet i Pyongyang prioriterer militære formål og politiske prestisjeprosjekter, fremfor befolkningens ve og vel.

Store deler av Nord-Korea er stengt for utlendinger og vi har derfor begrenset informasjon om for-

holdene i landet. Vi vet imidlertid at det gjennom flere år har vært hungersnød i landet, noe som ikke minst skyldes politisk vanstyre, men også i noen grad naturkatastrofer.

Uansett årsaker til den svært vanskelige situasjonen i Nord-Korea, har vi en plikt til å hjelpe de som lider.

Nord-Korea har i flere år vært helt avhengig av internasjonal nødhjelp. I dag er en tredjedel av Nord-Koreas befolkning - over 6 millioner mennesker - helt avhengig av internasjonal matvarehjelp for å overleve. Både FN-systemet, Røde Kors og en rekke andre frivillige organisasjoner er aktivt engasjert for å forhindre en ny hungerkatastrofe. Også Norge har gitt og gir fortsatt viktige bidrag til dette arbeidet - i første rekke gjennom FN-systemet og Norges Røde Kors.

Kontrollen med at hjelpesendingene faktisk når frem til de nødlidende er vanskelig, og det er dessverre ingen grunn til å tvile på opplysningene i det om-

talte fjernsynsprogrammet om at mat og annen nødhjelp kan ha havnet hos de militære og er solgt på svartebørs.

Både FN og internasjonale hjelpeorganisasjoner har ved gjentatte anledninger stilt krav til nordkoreanske myndigheter om at det bl.a. gis tillatelse til større internasjonal tilstedeværelse av hjelpepersonale og at befolkningens rett til å motta humanitær hjelp sikres. Også de sentrale giverlandene har gang på gang krevd en bedre kontroll med nødhjelpen, uten at myndighetene i særlig grad har etterkommet dette.

Norge har også bilateralt tatt opp Nord-Koreas åpenbare brudd på grunnleggende menneskerettigheter. Samtidig har vi søkt å påvirke myndighetene gjennom dialog og diplomatiske kontakter. Dette vil vi fortsette med, også når det gjelder å påse at nødhjelp kommer frem til de mennesker som så sårstrenget den. På denne måten prøver vi også å støtte opp under forsoningsprosessen mellom de to Korea, som det er bred internasjonal støtte til.

Spørsmål nr. 239

Innlevert 6. mars 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 15. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at Sykehuset Buskerud Helseforetak følger opp tidligere og nåværende regionalpolitiske vedtak, og opprettholder ambulansedriften i Ådal som i dag?»

Begrunnelse:

Ifølge meldinger i media vil den fylkeskommunale avtale om å ha en ambulanse plassert i Ådal opphøre fra 1. mars 2002. Fylkespolitikerne i Buskerud har tidligere vedtatt at ambulansen i Ådal skal være fysisk plassert på Nes i Ådal fordi ventetiden for eventuelle syke innbyggere ikke skal bli for lang.

Hovedutvalgslederen i fylket svarer som følger på spørsmål om fortsatt ambulansedrift i Ådal:

"Hovedutvalget for helse- og sosialsektoren har, etter at staten har overtatt det hele ansvaret for spesialisthelsetjenesten med virkning fra 01.01.02, ikke lenger mulighet til å instruere Sykehuset Buskerud HF om å følge opp fylkeskommunens politiske vedtak."

Vedtak i Buskerud fylkes Hovedutvalget for sosiale saker 14.02.02:

"Hovedutvalget for sosiale saker vil på det sterkeste anmode Helse Sør om å følge opp tidligere og nåværende regionalpolitiske vedtak, og opprettholde ambulansedriften i Ådal som i dag. Hovedutvalget ser det som en viktig oppgave å ivareta befolkningens behov for spesialisthelsetjeneste overfor helseforetakene, og retter med dette en henvendelse i denne saken til Helse Sør."

Svar:

Det er de regionale helseforetakene som i henhold til spesialisthelsetjenesteloven har ansvaret for å sørge for at befolkningen tilbys spesialisthelsetjeneste, herunder ambulansetjeneste. Det regionale helseforetaket avgjør om tjenestene skal ytes av egne ide virksomheter eller ved at de inngår avtale med andre tjenesteytere. De regionale helseforetakene har plikt til å videreføre avtaler som er inngått av fylkeskommunen om levering av helsetjenester fra private aktører.

Det er også det regionale helseforetaket som avgjør hvordan tjenestene skal organiseres. Jeg er kjent med at Helse Sør RHF har startet et arbeid med en gjennomgang av ambulansetjenesten i helseregionen. Det vil bli gjennomført en kartlegging av hele tjenesten, både når det gjelder aktører, volum og organisering. Hensikten er å få en samlet plan for en best mulig ambulansetjeneste for befolkningen.

Det er viktig for meg lojalt å følge opp Stortingets vedtak om ansvarsforhold og styring av spesialisthelsetjenesten. Jeg er derfor innstilt på å gi Helse Sør RHF og Sykehuset Buskerud HF den tillit som reformens intensjon gir dem. I dette ligger også tillit til at en om nødvendig finner de samarbeidsformene som er hensiktsmessige, også i forhold til andre regionale og lokale helseforetak.